

مواد اولیه نامرغوب و قاچاق، سلامت کودکان را تهدید می‌کند

آسیب‌شناسی آثار تحریم‌ها بر کتاب کودک

افسانه فرقدان

نمی‌توان سلامت کودک را تضمین کرد. زیرا ممکن است بی‌خطرترین کالای در دسترس کودک کان، دیگر کالای امنی نباشد. از دیگر سوسو، موجودیت کتاب کودک روز به روز در بازار آب می‌رود و با محاسبه میزان درآمد خانواده‌ها، بحران پیش‌رو، به قدرت نفوذ فضاهای مجازی و اینترنت روی کودکان افزوده می‌شود. کودکی که با کتاب غریبه می‌شود، فضای مجازی با اطلاعات سطحی در کمین اوست و هیچ چیزی ندارد که برای تقویت هوش بالقوه کودک که به او بدهد. شیوه برخورد والدین تغییر کرده و اختصاص زمانی برای کتاب‌خوانی برای کودک به پایین‌ترین میزانش رسیده است.

شاید به نظر برسد که می‌توان همچون کالاهای دیگر، کتاب کودک را هم با مواد اولیه قاچاق که به هر طریقی وارد کشور می‌شود، چاپ کرد. اما این نگاهی سساده‌لوحانه است؛ زیرا مواد قاچاقی که هیچ نظارتی بر آن صورت نمی‌گیرد، می‌تواند مانند اسباب‌بازی‌ها و مواد خوراکی، مستقیم‌بار رشد فکری و روحی کودک و نداشتن مواد اولیه مرغوب بر سلامت جسمی کودک تأثیر می‌گذارد. ارتباط مستقیم با ناشر کودک موجب شد تا نسبت به جنبه‌های گوناگون تولید کتاب کودک کتبخاکو شویم و از این رهگذار دریابیم که مشکلات ناشر کتاب کودک می‌تواند چند برابر یک ناشر بزرگسال باشد، زیرا نوع موادی که ناشر کتاب کودک برای چاپ مصرف می‌کند، متفاوت، گران‌تر و چندبرابر مواد اولیه برای کتاب بزرگسال است. از سوی دیگر به کارگیری اشخاصی برای تولید کتاب کودک چندبرابر بیشتر است، زیرا تصویرگری و صفحه‌بندی و برش و جلد کتاب کودک پیچیده‌تر است. بنابراین تولید یک کتاب کودک از تمامی جهات چندبرابر کتاب بزرگسال ناشران را دچار بحران می‌کند. تعطیلی ناشر کودک، تنها یک جنبه از آسیب‌شناسی به صنعت نشر کودک است، حالا بپایید فرض کنیم که مواد اولیه نامرغوب و غیراستاندارد از طریق قاچاق وارد کشور شود و ناشر مجبور به استفاده از چنین موادی باشد، در این شرایط عملاً

شاید به نظر برسد که می‌توان همچون کالاهای دیگر، کتاب کودک را هم با مواد اولیه قاچاق که به هر طریقی وارد کشور می‌شود، چاپ کرد. اما مواد قاچاقی که هیچ نظارتی بر آن صورت نمی‌گیرد، می‌تواند مانند اسباب‌بازی‌ها و مواد خوراکی، مستقیماً بر سلامت کودکان تأثیر بگذارد

چالش‌های این ناشران به شمار می‌آید؛ به‌طوری که مصرف زینک در این کتاب‌ها نسبت به کتاب بزرگسال خیلی متفاوت است. از آنجایی که کتاب‌های کودک در چهار رنگ منتشر می‌شوند، به چهار برابر زینک نیاز دارد و در این زمینه به دلیل بالا بودن قیمت‌ها، ناشران باز هم با مشکل مواجه هستند. تا همین جا روشن است که ناشران در این حوزه مشکلات بیشتری دارند؛ زیرا کار آن‌ها تخصصی‌تر است. به‌عنوان مثال در این حوزه، مقوای استاندارد ضخیم‌نیاز است که این کالا اکنون مطلقاً به ایران وارد نمی‌شود. عمدتاً مقوایی که در کشور ما استفاده می‌شوند، مقوای ضخیم با گرماز بالای ۱۰۰۰ است که بیشتر بازیافتی‌اند و از آن‌جا که خریداران با کتاب تماس مستقیم دارند، از نظر بهداشتی برای سلامت آن‌ها ضرر دارد. یعنی ناشران نیاز دارند که برای نیازهای آن‌ها مقوای استاندارد دوار شود، ولی امکان ورود این کالای بی‌سهم ظاهر کم اهمیت بسیار دشوار است.

نکته دیگر این که مواد اولیه این کتاب‌ها که شامل پی‌وی‌سی و نایلون می‌شوند، استاندارد نیستند، به شدت بو دارند و بهداشتی نیستند. این مواد اولیه نیز به‌صورت استاندارد در داخل کشور تولید نمی‌شود و اجازه واردات این مواد نیز وجود ندارد. ناشران کودک برای تولید کتاب‌های خاص کودک مثل کتاب‌های مقوایی یا کتاب پازل‌ها، هیچ‌گونه تجهیزات صحافی صنعتی ندارند و هیچ‌یک از این ماشین‌آلات تاکنون وارد کشور نشده است. لازم به ذکر است که همه این کتاب‌ها به‌صورت دستی تولید می‌شوند که بالطبع هزینه تولید را خیلی بالا می‌برد. اکنون دو سال است که ناشران کودک درگیر واردات این تجهیزات صحافی به کشور هستند، اما وزارت صنعت، معدن و تجارت آن‌ها را به‌عنوان تولیدکننده به رسمیت نمی‌شناسد تا مجوز ورود این تجهیزات را به آن‌ها بدهد و در نتیجه این ناشران باید از کانال دلال‌ها اقدام کنند. از سوی دیگر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز با وجود پیگیری‌ها هنوز حمایت خاصی از تولید این آثار نکرده است. در واقع تجهیزات تولید کتاب کودک خیلی گران است و به نظر می‌رسد که وزارت ارشاد باید به این موضوع ورود کند و کمک‌رسان ناشران باشد؛ زیرا ناشران به‌عنوان سرمایه‌گذار حاضرند سرمایه‌گذاری کنند، اما واردات این کالاها به‌عنوان مواد اولیه با مشکلات جدی روبه‌رو شده است. در نهایت این شرایط موجب می‌شود تولید کتاب مقوای گلاسه، ضخیم‌تر و با کیفیت‌تر چاپ می‌شوند، اما هیچ حمایتی از این کاغذها نمی‌شود و ارزی برای آن‌ها داده نمی‌شود، در نتیجه عمده‌ناشران کتاب کودک در زمینه تأمین این مواد با مشکلات روبه‌رو هستند.

مبحث چاپ کتاب کودک نیز یکی دیگر از

محصولات‌شان کیفیت و استاندارد خوبی داشته باشند، اما مواد اولیه استاندارد دوامکانات تولید آن وجود ندارد و قاعدتاً این کتاب‌ها نمی‌توانند خیلی خاص باشند.

افزایش ۳۰۰ درصدی قیمت و کاهش قدرت خرید خانواده‌ها

تولید کتاب کودک نسبت به کتاب‌های دیگر حوزه‌های نشر متفاوت است و مشکلات خاص خود را دارد؛ کتابی که بیشتر چهار هزار تومان بوده، اکنون در قیمت‌گذاری‌های جدید به ۲۰ هزار تومان رسیده است و قیمت آن پنج برابر شده است. در این میان قدرت خرید مردم نیز کاهش پیدا کرده و آن‌ها نمی‌توانند به راحتی برای کودکان خود کتاب تهیه کنند. تهیه مواد اولیه این کتاب‌ها مثل کاغذ و مقوای گلاسه و پشت طوسی که در دوره‌های زمانی مختلف کمبود و بعد گران شده‌اند. تولید کتاب کودک مراحل مختلفی دارد و دست‌ساز بودن آن‌ها یکی از ویژگی‌های کتاب کودک است. در نتیجه وقتی کتاب از صحافی می‌آید، مثلاً خیلی از کالاهای دست‌ساز باید قسمت‌های مختلف کتاب به هم چسبیده شود تا یک کتاب، تکمیل شود. علاوه بر آن، خیلی وقت‌ها ماشین‌های صحافی دخیل نیست و این بخش‌ها باید با دست به‌همدیگر چسبیده شوند و در انتها برش بخورند. هزینه تولید کتاب کودک به دلیل افزایش مواد اولیه طی ماه‌های اخیر چند برابر شده است، یعنی به‌عنوان مثال یک سال و نیم پیش مقوای کیلویی ۲۸۰۰ تومان، در یک بازه زمانی به ۲۸ هزار تومان رسید و اکنون به ۲۰ هزار تومان رسیده است. این افزایش قیمت‌ها در نهایت به بالا رفتن قیمت پشت جلد کتاب منجر می‌شود؛ یعنی برخی کتاب‌ها افزایش ۲۰۰ درصدی داشته‌اند. به این معنا که ناشر کتابی را که در گذشته با مقوای کیلویی سه هزار تومان، به قیمت نه هزار تومان منتشر می‌کرده، اکنون قیمت همان کتاب ۳۵ هزار تومان شده است. از سوی دیگر این کتاب‌ها در طول سال به‌طور متوسط سه تا چهار مرتبه تجدید چاپ می‌شدند، اما در حال حاضر یک‌بار در سال هم چاپ نمی‌شوند. نکته دیگر این که سلفونی که روی مقوای کتاب کودک کشیده می‌شد تا مقوای مستحکم‌تر شوند، و ماندگاری بیشتری داشته باشند، قبلاً کیلویی ۸ تا ۹ هزار تومان بود که الان به کیلویی ۳۰ هزار تومان رسیده است و البته برخی وقت‌ها هم کمیاب می‌شود. در این میان خرید اعتباری همیشه به کسب و کار ناشران کمک می‌کرده است، اما الان مدت‌هاست که به دلیل گرانی و کمبود کالا، ناشران مجبورند تمام مواد مورد نیاز خود را به صورت نقدی خریداری کنند، بنابراین دیگر از خریدهای اعتباری خبری نیست و استمرار این موضوع برای تولید کتاب کودک، ایجاد مشکل می‌کند. این شرایط تبعات سنگینی برای ناشران دارد؛ به‌عنوان مثال اگر ناشری در گذشته می‌توانست هفته‌ای سه کتاب منتشر کند، الان باید ماهی سه کتاب چاپ کند و این‌طور که به نظر می‌رسد ممکن است مجبور شوند، فصلی سه کتاب چاپ کنند، زیرا وقتی همه خریدهای ناشر نقدی می‌شود، قدرت تولید او نیز کم می‌شود. بنابراین به نظر می‌رسد که لازم

وزارت صمت ناشران کتاب کودک را به‌عنوان تولیدکننده به رسمیت نمی‌شناسد تا مجوز ورود تجهیزات صحافی این ناشران بپردازد

است از کتاب کودک و نوجوان در زمینه توزیع و فروش حمایت ویژه‌ای شود. یک راهکار این است که کتاب‌های کودک و نوجوان باید در مدارس بیشتر توزیع شوند و در اختیار بچه‌ها قرار گیرند تا میزان خرید کتاب‌ها افزایش پیدا کند و نقدینگی در این حوزه بیشتر شود.

ناشران دست‌نگه داشته‌اند

افزایش سرسام‌آور قیمت مواد اولیه، کاغذ گلاسه و مقوای پشت طوسی و زینک به حدی بالا رفته است که ناشران تولید خود را به تجدید چاپ کتاب‌های پر فروش قدیمی خود تقلیل داده‌اند. قیمت‌های قبلی به‌طرز وحشتناکی بالا می‌رود که این موضوع موجب کاهش قدرت خرید مردم می‌شود. بیشتر کتاب‌هایی که ناشران چاپ می‌کنند، فروش نمی‌رود و فروش آن‌ها با چالش زیادی روبه‌رو است و به همین دلیل حداقل اطمینان خاطر را ندارند که این سرمایه‌گذاری‌ها هتک‌گذاشته باشند. از سال گذشته که روند افزایش قیمت شروع شده بود، ناشران تولید خود را پایین آوردند. این وقت از سال یعنی تابستان، همیشه اوج تولید کار ناشران کودک بوده است که با سرعت کتاب‌ها را برای تصویرگری، ویرایش و صفحه‌آرایی ارسال می‌کردند، اما در این روزها تولید ناشران با کاهش زیادی روبه‌رو بوده است. اگر بخواهیم با جزئیات به بحران ناشران بپردازیم باید توجه داشته باشیم که قیمت زینک چهار برابر شده است، زینک چهار رنگ تا سال ۹۶ و اوایل سال ۱۳۹۷، ۶۰ هزار تومان بوده، اما الان هر ورق زینک ۶۰ هزار تومان شده که قیمت نهایی آن ۲۴۰ هزار تومان تمام می‌شود. از سوی دیگر، درآمد حاصل از انتشار و فروش کتاب‌ها، تنها درآمد ناشران به‌شمار می‌آید و در کنار آن نیز افرادی دیگری در این انتشارات کار می‌کنند که معیشت آن‌ها نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد. با توجه به آمار ناشران کتاب کودک، این روزها مؤلفان و مترجمان کتاب آثار خود را ناامیدانه از ناشر پس می‌گیرند و این شرایط آرام آرام انگیزه کار خلاق و تولید کتاب را در نویسندگان کودک کاهش می‌دهد. نتیجه مستقیم چنین اتفاقی ضعیف‌تر شدن نویسندگان از نظر اقتصادی بیش از گذشته است و به دنبال این دست‌به‌گریبانی‌ها مشکلات اقتصادی، تولید ادبیات و کتاب کودک را به مخاطره می‌اندازد. از آنجایی که مواد اولیه و ملزومات مورد نیاز به‌خصوص در حوزه نشر کودک و ویژگی‌های خاصی دارد، خواسته ناشران این است که مواد اولیه، حدود شش ماه تثبیت قیمت داشته باشد تا بتوانند برای شش ماه آینده تصمیم‌گیری کنند. اما مسئله این جاست که افت و خیز بازار به حدی زیاد است که بسیاری از ناشران ترجیح می‌دهد فعلاً دست‌نگه دارند تا بازار وضعیت روشن‌تری پیدا کند.

معرفی کتاب

کتابی در ستایش امید
«اندوه به‌خصوص
کیک لیمویی»

«اندوه به‌خصوص کیک لیمویی» نوشته‌ایمی بندر با ترجمه لیلا حدیدی در نشر خمنت منتشر شد. این رمان ماجرای دختری نوجوان است که با خوردن تکه‌ای از یک کیک لیمویی، ناگهان به کشاورزانی که سبزیجات و میوه‌ها را کاشته‌اند تا حال و هوای رانندگان حامل آن‌ها و فروشندگان مواد خوراکی، و مخصوصاً آشپزهایی که آن غذا را پخته‌اند، بدین ترتیب، اواز بسیاری اسرار مگو و ناگفته‌ها سردرمی‌آورد؛ از غم‌ها و شادی‌ها، حسرت‌ها و امیدها، وفاداری‌ها و بی‌وفایی‌هایی که آماده‌کنندگان هر غذا تجربه کرده‌اند. این داستانی و کشف رمز و راز پشت هر غذا، اندوه‌ها را است. خاصه که قهرمان قصه ما برادری با بیماری روانی عجیبی دارد و همین، احوال و شرایط او را پیچیده‌تر کرده است. با این همه، او امیدوار است و چشم‌انتظار آینده‌ای روشن... اساساً رمان «اندوه به‌خصوص کیک لیمویی» داستانی است در ستایش امید، بخشندگی و روابط خاوه‌ر و برادری، و در شرح اهمیت هر غذایی که آماده و پخته و صرف می‌شود. ایمی بندر، نویسنده رمان «اندوه به‌خصوص کیک لیمویی»، دکترای ادبیات و نوشتار خلاق دارد و در آثارش شخصیت‌هایی می‌آفریند که با توانایی‌های عجیبی به دنیای مردم عادی با می‌گذارند. آثار او تاکنون به ۱۶ زبان ترجمه شده، اما در میان آن‌ها «اندوه به‌خصوص کیک لیمویی» جایگاه ویژه و ممتازی دارد. «اندوه به‌خصوص کیک لیمویی» که در ۲۸۸ صفحه و با بهای ۴۰ هزار تومان به کتاب‌فروشی‌ها راه یافته است، بنابر اعلام ناشر، پر فروش «تیبور کر» بوده و نخستین کتابی است که از این نویسنده به فارسی منتشر می‌شود.

کتابی برای هنر هفتم

«شکسپیر برای فیلمنامه‌نویسان»

کتاب «شکسپیر برای فیلمنامه‌نویسان»، اثر جی. ام. ایونسن با ترجمه فرشاد رضایی در نشر ققنوس منتشر شد. این کتاب نخستین کتابی است که با استفاده از مشهورترین نمایشنامه‌های شکسپیر، قواعد ازلی و ابدی فیلمنامه‌نویسی را از دل این آثار بیرون کشیده و فنون و ترفندهای قصه‌گویی و شخصیت‌پردازی شکسپیر را به زبانی شیوا و امروزی بیان کرده است. هر فصل از کتاب به یکی از نمایشنامه‌های محبوب شکسپیر می‌پردازد و سه قاعده برای نوشتن فیلمنامه ارائه می‌دهد، در هر قاعده به بررسی کارکرد آن در نمایشنامه شکسپیر و همین‌طور یکی از فیلم‌های مهم تاریخ سینما می‌پردازد و در انتهای هر فصل دو یا سه تمرین مرتبط و کاربردی برای نوشتن به‌خواننده پیشنهاد می‌دهد. اگر به شکسپیر علاقه‌مندید، می‌خواهید قصه‌گویی را یاد بگیرید، به نمایشنامه‌نویسی و فیلمنامه‌نویسی علاقه دارید، یا حتی اگر یک بار به این فکر کرده‌اید که چه چیز آثار شکسپیر را چنین منحصر به فرد می‌کند و یا اصلاً اگر شما خوره فیلم هستید، پس این کتاب برای شما نوشته شده است. شکسپیر قدرتمندترین درام‌ها، کمدی‌ها، رمانس‌ها، تریلرها و حماسه‌های تاریخی ادبیات انگلیسی را نوشته است. کتاب «شکسپیر برای فیلمنامه‌نویسان» به شما می‌گوید او چه‌طور این کار را کرده است.